

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

Assessment of Internal Supervision Project at BanNamsaimuang Wittaya
School Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1

พิชัย บุญมาหนองคู^{1*}

Phichai Boonmanongku¹

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา หมู่ที่ 10 ตำบลกุดไผ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์
44150; School director BanNamsaimuang Wittaya School, Village No. 10, Koodsajoro Subdistrict

Kanharawichai District Maha Sarakham Province, zip code 44150

*Corresponding Author E-mail : tanxxcai@gmail.com

Received : April 18, 2023; Revised : May 22, 2023; Accepted : May 24, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านปฏิริยาตอบสนอง ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลัง การเรียนรู้ และด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเชิงประจักษ์ และแบบบันทึกข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูล เชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา พบว่า การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในด้านสภาวะแวดล้อม ด้าน ปัจจัยพื้นฐาน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ส่วนด้านปฏิริยาตอบสนองนักเรียนได้เรียนรู้จากครูอย่าง เต็มที่ ครูเอาใจใส่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการติดตามผลงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนมีความสุข และสนุกสนานในการเรียน ด้านการเรียนรู้ นักเรียนได้แสดงความสามารถตามความถนัด เป็นกิจกรรมที่สนุก ได้ลงมือปฏิบัติ และต้องทำผลงานให้ดีกว่าเดิม ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป นักเรียนมีความประพฤติใน ภาพรวมดีขึ้น แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พุดจาไพเราะ และรู้จักช่วยเหลืองานของโรงเรียน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียนมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสม ครูมีความสุข ในการทำงาน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจกับผลลัพธ์จากการเรียนรู้ของนักเรียน

คำสำคัญ (Keywords) : การประเมิน, โครงการ; นิเทศภายในโรงเรียน

Abstract

This study aims to assess the project of internal supervision at BanNamsaimuang Wittaya School, Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1 in terms of environment, the fundamentals, the process, the productivity, learning

responses, post – learning, behavior changes after internal supervision, and school outcomes. The information providers are teachers in Board of Basic Education Institutions, parents, and students. The tools used to collect data include questionnaires, structured interviews, empirical behavior observation record forms, and record form. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and content analysis for qualitative data.

The results showed that the Assessment of Internal Supervision Project at BanNamsaimuangwittaya School, Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 1, for teachers, Board of Basic Education Institutions, parents, and students were overall appropriate at the highest level. These included the environment, fundamentals, process, and productivity. As for the reaction, students learn fully from the teachers. They paid attention to learning activities and had regular follow-up of student work. Students were happy and had fun in learning. They had demonstrated their abilities according to their aptitudes. It's a fun activity to practice and must do it better. As for behavioral changes, students' overall behaviors improved. They dressed cleanly and tidy. Their language used were eloquent, and they knew how to help with school work with generosity. Furthermore, in terms of the outcomes of the school, there was an appropriate model of activities. Teachers were happy at work, and parents were satisfied with the results of their students' learning outcome.

Keywords : Assessment of Internal Supervision Project

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาคนให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะการเรียนรู้ และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ การจัดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพจะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการพัฒนาศักยภาพ และความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความสุขทั้งมิติกายใจ สังคม และจิตวิญญาณ มีความเป็นไทย และมีความสามารถเชิงการแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมีหลากหลายวิธี แต่วิธีที่สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้ทั้งระบบ คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในทุกชั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้มีขวัญกำลังใจสามารถพัฒนาการทำงานของตนเองได้ และมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไปในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน, 2552) และการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงาน และดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในโรงเรียนในการแนะนำช่วยเหลือให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนและพัฒนากิจการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของผู้รับผลประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม และพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริม และพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพ

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา โดยการสังเกตการสอน การสอบถาม และการสัมภาษณ์ตัวแทนครูผู้สอนภายในโรงเรียน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่วนมากจะสอนตามหนังสือเรียนโดยการบอกเนื้อหา การท่องจำ และบอกคำตอบ โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ขาดทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็น (นุจรี เพ็ญโคตร. 2562 : สัมภาษณ์) ครูจะเน้นการสอนเนื้อหาในบทเรียนมากกว่าการเรียนรู้ของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความถนัดและความสามารถของตนเอง (ประครอง ชุ่มอภัย. 2562 : สัมภาษณ์) ปัจจุบันพบว่า ยังไม่มีการประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งรับผิดชอบโครงการ จึงเห็นความสำคัญและจำเป็นที่จะประเมินโครงการดังกล่าวเพื่อนำข้อค้นพบ ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการนิเทศภายในโรงเรียนในโอกาสต่อไป อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา (Research Objectives)

เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านปฏิกิริยาตอบสนอง ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเรียนรู้ และด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียน

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

สมรรถชัย จดจำ (2550) ได้ศึกษาการประเมินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบงเหนือวิทยาคม พบว่า 1) ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ มีความเหมาะสม 2) ด้านปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการพบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรที่ร่วมดำเนินงานในโครงการมีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านการดำเนินการด้านกระบวนการของโครงการ ได้แก่ ชั้นเตรียมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นดำเนินงานจัดกิจกรรม ชั้นประเมินผล และรายงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกขั้นตอนการดำเนินงาน 4) ด้านผลผลิตของโครงการดำเนินงานตามโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบงเหนือวิทยาคม โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้ทุกกิจกรรมตามโครงการ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความพึงพอใจของครูต่อการจัดกิจกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดและนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมาก และ 5) ผลกระทบจากการดำเนินโครงการ

นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ตามที่โรงเรียนกำหนด ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการทดสอบคุณภาพ ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นโรงเรียนที่ได้รับคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประเทศ ทั้ง 5 รายวิชา เพิ่มขึ้นสูงสุด 20 อันดับแรก ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด ระดับภาค กระทรวงศึกษาธิการ และระดับประเทศ

พัชรินทร์ ปลอดภัย (2550) ได้ศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม มีความสอดคล้องในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า มีความสอดคล้องในระดับมาก ด้านกระบวนการมีความสอดคล้องในระดับมาก ด้านผลผลิตพบว่าจำนวนนักเรียนที่มีผลการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว เฉลี่ยร้อยละ 82.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศสำหรับการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองของนักเรียนเฉลี่ยร้อยละ 98.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมพบว่ามีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.74 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ปีการศึกษา 2550 ด้านสภาพแวดล้อมมีความสอดคล้องในระดับมาก สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้านปัจจัยนำเข้า มีความสอดคล้องในระดับมาก ด้านกระบวนการ มีความสอดคล้องในระดับมาก ด้านผลผลิต พบว่า จำนวนนักเรียนที่มีผลการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว เฉลี่ยร้อยละ 85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศสำหรับการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองของนักเรียน เฉลี่ยร้อยละ 99.52 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมพบว่ามีระดับคะแนนเฉลี่ย 2.93 ผลการประเมินความรู้ความสามารถของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ผลการประเมินการพัฒนาครูในการเข้าร่วมประชุมอบรม พบว่าอยู่ในระดับดี เครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ศักยภาพการใช้ภาษาต่างประเทศของประชาชน ช่างราชการ และบุคลากรภาคธุรกิจการท่องเที่ยวพบว่ามีอยู่ในระดับมากและความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการพบว่ามีอยู่ในระดับมาก

ประภัสสร สุภาสอน (2557) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบชิป (CIPP) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม พบว่า 1) ด้านสภาวะแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยพื้นฐาน 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก 5) ด้านปฏิบัติการตอบสนอง (5.1) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (5.2) รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทำให้โรงเรียนมีอุปกรณ์รับสัญญาณการจัดการเรียนรู้โดยวิธีทางไกลผ่านดาวเทียมครบทุกห้องเรียน และอยู่ในสภาพดีสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง (5.3) รูปแบบรายการของโรงเรียนวังไกลกังวลมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ โดยสามารถเรียนรู้และเข้าถึงเนื้อหาสาระได้ง่ายยิ่งขึ้น และ (5.4) นักเรียนมีความสุขกับการเรียนโดยวิธีทางไกลผ่านดาวเทียม เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ตามตารางครบทุกชั่วโมง ทำให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง 6) ด้านการเรียนรู้ (6.1) นักเรียนสามารถตอบคำถามในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ มากขึ้น (6.2) นักเรียนส่วนใหญ่มีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น และ(6.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 7) ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป (7.1) นักเรียนเอาใจใส่ต่อการเรียนเพิ่มมากขึ้น (7.2) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มมากขึ้น และ(7.3) นักเรียน มีนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มมากขึ้น 8) ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียน (8.1) รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น โดยสามารถแก้ปัญหาครูผู้สอนไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก (8.2) ครูและผู้ปกครองต่างก็มีความสุขที่ได้เห็นพฤติกรรมของคนที่เรารักเป็นไปในทางบวก และ (8.3) รูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีความเหมาะสมกับโรงเรียน

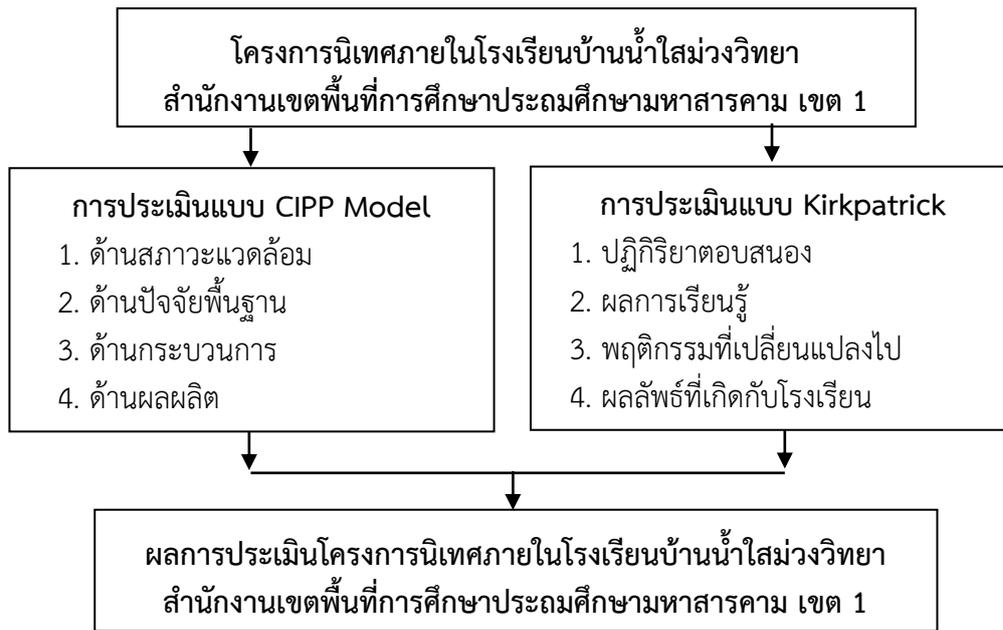
บุญตา แซ่เล็ก (2557) ได้ศึกษาการประเมินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยีตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ใน 4 ด้าน ด้านบริบทของหลักสูตรห้องเรียนเทคโนโลยี ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบวิธีการสอน ด้านผลลัพธ์การจัดการเรียนการสอน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้สอน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการประเมินดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของวัตถุประสงค์ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเหมาะสมในระดับมาก การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องและเหมาะสม ด้านกระบวนการ การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตร ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ให้ชัดเจน ด้านผลลัพธ์ จากการประเมินคุณภาพของผู้เรียนพบว่า คุณภาพของผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้นต่อการเรียน มีระเบียบวินัย เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เสียสละ ขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา และรักความเป็นไทย

เอกชัย ศรีวิไล (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา พบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า รูปแบบโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับมาก 2) กระบวนการดำเนินงาน สามารถพัฒนาผู้เรียนด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษาได้ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก โดยจะมีการประชุมครูในช่วงเย็น หลังเลิกเรียนของทุกวันเพื่อสรุปปัญหา พฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในวันนั้น และหาทางแก้ไขร่วมกัน ด้วยการอภิปราย และ 3) ผลลัพธ์ ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน พฤติกรรมนักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูดมากขึ้น ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น

สุมาลัย บุญรักษา (2562) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร พบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการทวิศึกษามีศักยภาพในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้และสถานศึกษามีนโยบายอย่างต่อเนื่องในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการทวิศึกษามากที่สุด 2) ด้านกระบวนการ สถานศึกษาในโครงการได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบดำเนินการ กำกับดูแล และประสานงานโดยเฉพาะ มีการกำหนดนโยบาย รูปแบบกิจกรรมไว้

อย่างชัดเจน ผู้เรียนได้มีการฝึกทักษะอาชีพจากการปฏิบัติจริงมีการสำรวจความพึงพอใจและนำผลสรุปไปปรับใช้ในการดำเนินโครงการ และ 3) ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ มีปัญหาคือ การขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการ ขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และห้องเรียนการเดินทางไปเรียนการประสานงาน และมีข้อเสนอแนะมีการจัดระบบดูแลนักเรียนที่อยู่ในโครงการทวิศึกษาในเรื่องของการจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสมโดยผ่านการพิจารณาาร่วมกันของโรงเรียนคู่ร่วมโครงการ และควรมีการช่วยเหลือนักเรียนในด้านทุนการศึกษา โควตาในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน จำนวน 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 138 คนและนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา จำนวน 149 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 รวมทั้งสิ้น 307 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ประเมิน 4 ด้าน แบ่งเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย 1) ระยะการประเมินก่อนดำเนินโครงการ มี 2 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม และด้านปัจจัยพื้นฐาน 2) ระยะประเมินขณะดำเนินโครงการ คือ ด้านกระบวนการ และ 3) ระยะหลังสิ้นสุดโครงการ

คือ ด้านผลผลิต โดยนำแบบสอบถามให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านปฏิริยาตอบสนองด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโครงการนิตศภายใน ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน และความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการ โดยการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และสังเกตพฤติกรรมเชิงประจักษ์ของนักเรียน

3. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปฏิริยาตอบสนอง ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโครงการนิตศภายใน ด้านผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียน และความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มข้อมูลแต่ละประเภท พิจารณาความเชื่อมโยงความเหมือน และความแตกต่าง แล้วนำเสนอผลในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

การประเมินผลโครงการนิตศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผู้ศึกษาได้สรุปผล ดังนี้

1. การประเมินผลโครงการนิตศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam แบ่งเป็น 3 ระยะ 1) ระยะการประเมินก่อนดำเนินโครงการ มี 2 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม และด้านปัจจัยพื้นฐาน 2) ระยะประเมินขณะดำเนินโครงการ คือ ด้านกระบวนการ และ 3) ระยะหลังสิ้นสุดโครงการ คือ ด้านผลผลิต พบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะว่าโครงการนิตศภายในมีการสร้างคุณลักษณะที่ดีด้านการแสดงออกตามศักยภาพ ความสนใจ และความสามารถให้แก่ผู้เรียน เกิดการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน มีเป้าหมายของโครงการ มีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านปัจจัยพื้นฐาน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะว่ากิจกรรมโครงการส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะการเอาใจใส่ของครูผู้สอน ขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม พร้อมทั้งการเอาใจใส่ของครูในการสอนเสริมภายหลังที่ทำกิจกรรม และด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ และการทำงาน มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

2. การประเมินผลโครงการนิตศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามรูปแบบการประเมินโครงการของ Donald L. Kirkpatrick พบว่า ผลการประเมินปฏิริยาตอบสนอง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้เรียนรู้จากครูอย่างเต็มที่ คุณครูเอาใจใส่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผลการประเมินการเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพ นักเรียนมีความเห็นเป็นส่วนมากกว่าบางกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนให้ทำอยู่แล้ว ผลการประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเรียนรู้ นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำกิจกรรมด้วยความสนุก และตามที่ตนเองสนใจในกิจกรรมเป็นอย่างมาก และผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียน โรงเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ทำงานตามที่ตนเองถนัด และมีความสนใจ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาการประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 มีประเด็น อภิปรายผล ดังนี้

1. การประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam แบ่งเป็น 3 ระยะ 1) ระยะการประเมินก่อนดำเนินโครงการ มี 2 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม และด้านปัจจัยพื้นฐาน 2) ระยะประเมินขณะดำเนินโครงการ คือ ด้านกระบวนการ และ 3) ระยะหลังสิ้นสุดโครงการ คือ ด้านผลผลิต พบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะโครงการนิเทศภายในมีการสร้างคุณลักษณะที่ดีด้านการแสดงออกตามศักยภาพ ความสนใจ และความสามารถให้แก่ผู้เรียน เกิดการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน มีเป้าหมายของโครงการ มีแนวทางการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับเอกชัย ศรีวิไล (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา พบว่า 1) ด้านปัจจัยนำเข้า รูปแบบโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยพื้นฐาน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะว่ากิจกรรมโครงการส่งเสริมศักยภาพตามความถนัดของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เพราะการเอาใจใส่ของครูผู้สอนขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม พร้อมทั้งการเอาใจใส่ของครูในการสอนเสริมภายหลังที่ทำกิจกรรม สอดคล้องกับสุมาลัย บุญรักษา (2562) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ ดำเนินการ กำกับดูแล และประสานงานโดยเฉพาะ มีการกำหนดนโยบาย รูปแบบกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน และด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ และการทำงาน มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอสอดคล้องกับสุมาลัย บุญรักษา (2562) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร พบว่าสถานศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญทางด้านอาชีพส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะทางด้านอาชีพที่ดีขึ้น ผู้เรียนได้มีการฝึกทักษะอาชีพจากการปฏิบัติจริงและเอกชัย ศรีวิไล (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา พบว่า ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น นักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูดมากขึ้น ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น
2. การประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ตามรูปแบบการประเมินโครงการของ Donald L. Kirkpatrick พบว่า ผลการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้เรียนรู้จากครูอย่างเต็มที่ คุณครูเอาใจใส่ต่อกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผลงานนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับเอกชัย ศรีวิไล (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่อง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา พบว่า นักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูดมากขึ้น ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้นผลการประเมินการเรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพ นักเรียนมีความเห็นเป็นส่วนมากกว่าบางกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนให้ทำอยู่แล้ว สอดคล้องกับเอกชัย ศรีวิไล (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา พบว่านักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมการกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ผลการประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการเรียนรู้ นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำกิจกรรมด้วยความสนุก และตามที่ตนเองสนใจในกิจกรรมเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับเอกชัย ศรีวิไล (2560) ได้ศึกษาการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา พบว่าผู้เรียนมี เจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น และผลการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดกับโรงเรียน โรงเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ทำงานตามที่ตนเองถนัด และมีความสนใจสอดคล้องกับสุมาลัย บุญรักษา (2562) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร พบว่าครูผู้สอนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการทวิศึกษา มีศักยภาพในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้และสถานศึกษามีนโยบายอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับประภัสสร สุภาสอน (2557) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าครูและผู้ปกครองต่างก็มีความสุขที่ได้เห็นพฤติกรรมของคนที่เรารักเป็นไปในทางบวก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านน้ำใสม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียนที่ชัดเจน ให้ขวัญและกำลังใจในการพัฒนาศักยภาพครู สนับสนุนงบประมาณที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการทุกด้าน และควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตลอดการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาการประเมินผลกระทบของการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการ (เพื่อประกอบการจัดทำคำของบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.

- บุญตา แซ่เล็ก. (2557). การประเมินโครงการห้องเรียนเทคโนโลยี ตามความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคมโดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 22(1), 154-163.
- พัชรินทร์ ปลอดฤทธิ. (2550). รายงานการประเมินโครงการ พัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อ การสื่อสาร และการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ปีการศึกษา 2549-2550. ระเบียบ: โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล.
- สมรรถชัย จดจำ (2550). รายงานการประเมินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนบงเหนือวิทยาคม. หนองคาย: โรงเรียนบงเหนือวิทยาคม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). การนิเทศเพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ บริษัทกรีนกรู๊ปจำกัด.
- สุมาลัย บุญรักษา. (2562). การประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เอกชัย ศรีวิไล. (2560). การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.